

PM

SOCIAL KONSEKVENSANALYS SAMT
BARNKONSEKVENSANALYS FÖR
DETALJPLAN DANDERYDS SJUKHUS

Slutrapport

2025-03-21

Innehåll

Social konsekvensanalys samt barnkonsekvensanalys för detaljplan danderyds sjukhus	1
1 Inledning	4
1.1 Syfte	5
1.2 Planförslaget i korthet	5
Social hållbarhet och barnperspektivet	8
1.3 Social hållbarhet	8
1.4 Barnperspektivet	8
2 Metod	9
2.1 Inventering av befintligt underlag	9
2.2 Platsbesök	10
2.3 Dialoger	10
2.4 Tyréns bedömningsmatris för SKA & BKA	11
2.5 Avgränsningar	13
3 Nuläge och konsekvensanalys	14
3.1 Vardagsliv	14
3.2 Sammanhållning	20
3.3 Identitet	22
3.4 Trygghet	23
3.5 Rekreation	27
3.6 Hälsa	30
4 Sammanfattning	34

Uppdrag: 326 593 Danderyds sjukhus
Titel på rapport: Social konsekvensanalys samt barnkonsekvensanalys för detaljplan Danderyds sjukhus
Status: Slutrapport
Datum: 2025-03-21

Medverkande
Beställare: Locum
Kontaktperson: Anders Nilsson Linda Boyle, Vicky Lau
Konsult: Tyréns AB: Ida Ingmansson, Johan Wahlgren, Frida Lanhammar & Rundquist: Delia Moldoveanu, Johanna Hellström
Uppdragsansvarig: Ida Ingmansson
Kvalitetsgranskare: Johan Wahlgren

Revideringar
Revideringsdatum: Revideringsdatum.
Version: Version.
Initialer Initialer.

Handlingen granskad av: Johan Wahlgren

Datum: 2024-11-07

1 Inledning

Danderyds sjukhus är ett av de större akutsjukhusen i Sverige och norra Europas största förlossningssjukhus. Sjukhuset ligger i sydvästra Danderyd strax söder om Mörby centrum och Kevinge strand. Här bedrivs specialiserad akut och planerad sjukvård av hög kvalitet.

Sjukhuset bedöms av Region Stockholm som mycket viktigt även i framtiden. Region Stockholm ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, och regional utveckling i Stockholms län. Inom hälso- och sjukvården ska regionen ansvara för att invånarna får den vård de behöver. Locum förvaltar, utvecklar och bygger vårdfastigheter och är en del av Region Stockholm.

Som utgångspunkt och grund för arbetet med detaljplanen ligger den fastighetsutvecklingsplan som Region Stockholm, genom Locum AB, tagit fram och som fastställdes år 2021. Syftet med fastighetsutvecklingsplaner är att säkerställa den långsiktiga planeringen inom Region Stockholms strategiska fastigheter. Planerna beskriver förvaltningsföresättningar och utgör utgångspunkt för planering av enskilda objekt. Deltagare i fastighetsutvecklingsplanen för Danderyds sjukhus var bland annat Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Danderyds sjukhus, Stockholms läns sjukvårdsområde och Karolinska Universitetslaboratoriet. Fastighetsutvecklingsplanen förankrades i samråd med kommunen under framtagandet.

För området gäller idag stadsplan S99 från 1969, vilken ändrades 2014 i syfte att göra överskriden bygggrätt planenlig och ytterligare utöka bygggrätten så att en ny akutvårdsbyggnad skulle kunna medges. Detaljplanens bygggrätt ändrades till att medge att 20 procent av marken får bebyggas. Den gällande planen är i dagsläget fullt utnyttjad vad gäller bygggrätten. En fortsatt utveckling av Danderyds sjukhus kräver en ny detaljplan som framtida bygglov prövas mot.

Den 3 maj 2022 lämnade Locum in en ansökan om planändring för att kunna utveckla Danderyds sjukhus i enlighet med fastighetsutvecklingsplanens intentioner. Med nya planmässiga förutsättningar vill Locum säkerställa robusta försörjningssystem och utveckla lokaler för dagens och framtidens vårdbehov.

Som ett första steg fick i juni 2022 kommunledningskontoret i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett planprogram med syfte att översiktligt utreda en långsiktig, samordnad utveckling av sjukhusområdet och sin omgivning. Den 29 januari 2024 beslutade kommunstyrelsen att anta

planprogrammet för Danderyds sjukhus, och samtidigt togs beslut att påbörja detaljplanearbetet för sjukhuset.

Planområdet avgränsas till sjukhusets fastigheter, Sjukhuset 5 och Sjukhuset 6.

Detaljplaneprocessen ska pröva omfattning, placering och utformning av nya vårdbyggnader. Inom sjukhusfastigheten planeras även för en ny infartsväg, utveckling av sjukhusparken samt av entrézonen mot Mörbygårdsvägen.

För att kunna se till att den vård som bedrivs kan utföras säkert och effektivt oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, behöver sjukhusbyggnader och deras fastighetstekniska system vara robusta. Planförslaget tar stöd i dokumentet "Den robusta sjukhusbyggnaden", Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021 för att skapa förutsättningar för att planera, projektera, bygga och förvalta sjukhusets driftssäkerhet.

Tyréns, som underkonsult till &Rundquist har anlitats av Locum för att utreda frågor kopplade till social hållbarhet och barnperspektivet. Denna rapport utgör ett underlag till detaljplanens samråd.

1.1 Syfte

Syftet med föreliggande Sociala konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys är att lyfta det sociala perspektivet i utvecklingen av Danderyds sjukhusområde i och med framtagande av den nya detaljplanen. Analysen kommer belysa frågor som rör social hållbarhet, fördjupa sig i frågor som rör barnperspektivet samt beskriva planens konsekvenser utifrån dessa aspekter. Rapporten syftar även till att utgöra ett underlag i kommande skeden.

1.2 Planförslaget i korthet

Planförslaget innebär betydande ökningar i bebyggelsevolym och förändring till en kompakt kvartersstruktur med tätt, hierarkiskt och funktionellt gatunät.

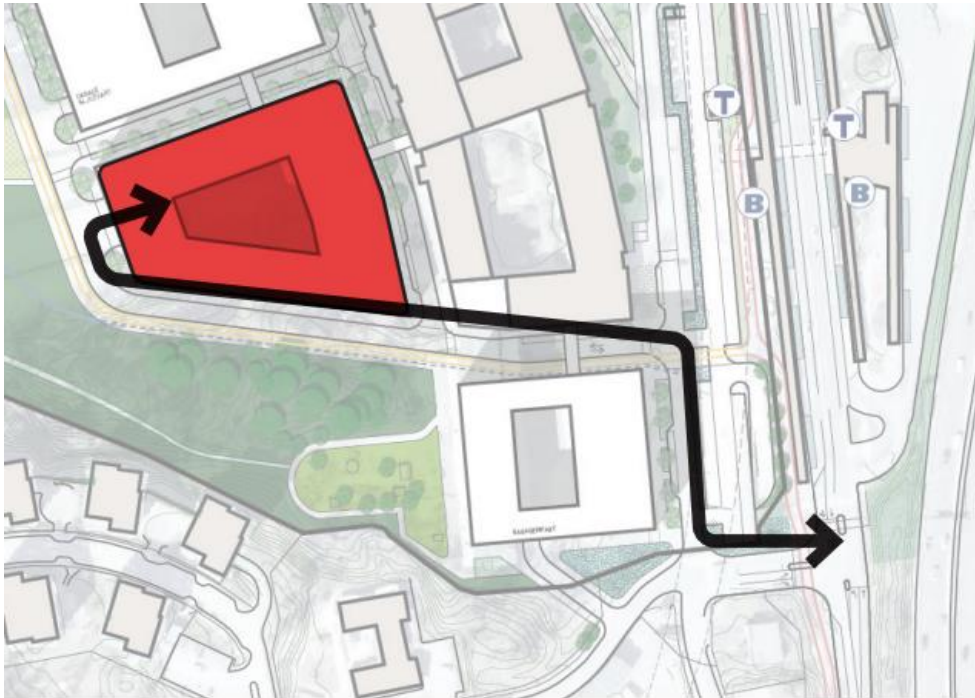

Figur 1. Illustrationsplan med byggnadsnummer.

Föreslagna gatufunktioner kategoriseras som angöring, ambulansväg, dagvattenfördröjning och planterad gata. Gatorna ska också ha olika karaktärer, bland annat entrégata, grön intern gata och gångfartsgata. Enligt planförslaget skapar lokalgatorna möjlighet till breddad gatusektion med grönska och större utrymme för fotgängare. Förslaget skapar förutsättningar för gator med olika karaktär som bidrar till förbättrad orienterbarhet.

Ett genombrott av byggnadsmassan i form av en gata tillkommer i öst-västlig riktning i områdets norra del, strax norr om huvudentrén. Två nya infarter – en i norr till nämnda genombrott och en i söder syftar till att förbättra flödet och orienterbarheten. Den nya bebyggelsestrukturen skapar enligt planförslaget kontinuerliga stadsfronter åt öst respektive väst, vilket är tänkt att tydliggöra och avgränsa områdets stads- respektive parkrum. Ny bebyggelse vid huvudentrén (byggnad 66) placeras i linje med akutmottagningens fasad (byggnad 52). Utanför entrén skapas enligt planförslaget en torgyta med cykelparkeringar och grönska närmast fasaden och utanför denna zon besöksparkering med inslag av grönska. Befintlig allé med gångstråk bevaras. Parkeringsplatser kommer främst finnas i garage under hus 63, 64, 65 och 66. Dessa ersätter de två befintliga markparkeringar som idag ligger i sjukhusparken.

Ny vård, gods och logistikbyggnad placeras i hus 62 i sydväst och kommer att angöras via den södra infarten till området.

Figur 2. Ny vård, gods och logistikbyggnad i byggnad 62 markerad i rött.

Ett nytt cykelstråk skapas diagonalt genom området från Mörbygårdsvägen i söder till Kevinge strand i väster. Cykelstråket ska leda trafikanter på ett säkert sätt igenom området.

Figur 3. Planerat cykelstråk markerat med gul linje i bilden.

Social hållbarhet och barnperspektivet

Föreliggande analys är en integrerad social konsekvensanalys (SKA) och barnkonsekvensanalys (BKA). I detta kapitel beskrivs övergripande vad som menas med social hållbarhet och barnperspektivet inom fysisk planering och hur de båda perspektiven kan analyseras genom verktygen SKA och BKA.

1.3 Social hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att bygga ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras och inga grupper missgynnas strukturellt. När det gäller stadsutveckling innebär detta att alla människor i staden ska kunna leva i- och använda miljöer så att vardagen fungerar rent praktiskt samtidigt som miljöerna ska kunna bidra till människornas livskvalitet. Dessutom ska nyttor i den byggda miljön vara rättvist fördelade mellan olika människor och områden.

En social konsekvensanalys (SKA) är ett verktyg som möjliggör och systematiserar diskussionen av sociala frågor och ett sätt att tillämpa social hållbarhet i samhällsplaneringsprojekt. SKA-verktyget har sin utgångspunkt i människor, med särskild hänsyn till människors skilda livssituationer och behov. Målet är inte bara att undvika att den byggda miljön förhindrar negativa sociala konsekvenser utan också att den byggda miljön faktiskt främjar sociala värden och skapar positiva konsekvenser för människor. Syftet med en SKA är att kartlägga vilka sociala kvaliteter ett område har och vilka behov som finns där, för att sedan kunna urskilja vilka åtgärder som behövs för att främja eller förstärka dessa. Olika människor har olika förutsättningar och behov men miljön ska fungera för alla som ska använda den, oavsett könsidentitet, ålder, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller socio-ekonomiska förutsättningar.

1.4 Barnperspektivet

Att utgå från ett barnperspektiv i fysisk planering syftar till att tillgodose barnens behov och se till att barnens rättigheter tas till vara. En barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att synliggöra barnets bästa i planeringssammanhang och på så vis också följa barnkonventionen, som är inkorporerad som svensk lag sedan år 2020. De viktigaste principerna ur barnkonventionen med koppling till i fysisk planering är:

- Varje människa under 18 år räknas som barn
- Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa
- Barn har rätt till liv och utveckling
- Barn har rätt att uttrycka sin mening och lyssnas på i alla frågor som rör barnet
- Barn har rätt till lek, vila och fritid

Barnkonsekvensanalyser i stadsbyggnadsprojekt används för att lyfta barnets perspektiv såväl som barnperspektivet. Barnperspektivet har vuxna när de tar hänsyn till vad deras beslut får för konsekvenser för barn. Barnens perspektiv får vi när barn och ungdomar tillfrågas om deras åsikter och perspektiv. Det är barnens egna perspektiv.

2 Metod

Metoden för denna integrerade SKA och BKA kan delas in i fyra övergripande moment: inventering av befintligt underlag, platsbesök, dialog samt analys med hjälp av Tyréns bedömningsmatris för BKA och SKA. I kapitlet beskrivs även avgränsningar för analysen.

2.1 Inventering av befintligt underlag

Befintligt underlag som använts till analysen är:

- *"PM Dialogsammanställning för Danderyds sjukhus".* I PM sammanställs två medborgardialoger som genomfördes i samband med framtagandet av Danderyds kommuns nya översiktsplan som antogs i maj 2022. Sammanställningarna i PM har utgjort en bilaga till planprogrammet för Danderyds sjukhus. Medborgardialoger syftade till att samla in kunskap och synpunkter från boende, arbetande och besökare i kommunen som inspel till kommande översiktsplan. Den första medborgardialogen genomfördes i ett inledande skede av planprocessen. Dialogen genomfördes som en digital enkät under perioden 2 juni – 31 augusti 2020 för att ge inspel till arbetet med kommande översiktsplan. Den andra medborgardialogen genomfördes som en digital enkät under perioden 3 maj – 13 juni 2021 under översiktsplanens samrådsskede. I PM har de resultat som berör utvecklingen av Danderyds sjukhusområde lyfts fram särskilt.

- *"Planprogram för Danderyds sjukhus"*. Planprogrammet antogs i januari 2024 och beskriver förutsättningarna samt anger mål och riktlinjer för områdets långsiktiga utveckling till en robust och hållbar stadsdel.
- *"PM Trafik Danderyds sjukhus"*. Analys av nuläge och prognos för framtida trafik. Tyréns 2025-03-21.
- *"PM Landskap Danderyds sjukhus"*. Har tagits fram som underlag till planbeskrivning med nulägesbeskrivning och konsekvensanalys för framtida påverkan efter planförslaget. Tyréns, 2025-03-21.
- *"Bullerutredning Danderyds sjukhus"*. Bullerutredningen utgör en av flera utredningar som ligger till grund för en ny detaljplan för Danderyds sjukhus. Tyréns, 2025-03-21.
- *"Danderyds sjukhus planförslag - Solljustillgång utomhus"*. Solstudie som visar mängden direkt solljus som når marken utomhus. &Rundquist, 2025-03-21.
- *"Luftkvalitet Danderyds sjukhus"*. Analys av nuläge och prognos för framtida luftkvalitet. Tyréns, 2025-03-21.

2.2 Platsbesök

Ett platsbesök genomfördes på eftermiddagen 2024-04-26. Syftet var att observera och dokumentera kopplingar, barriärer, vistelsemiljö, grönska och arkitektur inom planområdet och dess närmaste omgivning samt att få möjlighet att fotografera.

2.3 Dialoger

För den sociala konsekvensanalysen har den digitala enkätundersökning som genomförts i samband med Danderyds översiktsplan använts. Denna har kompletterats med en korrespondens via mejl med Locums förvaltning för att få bättre förståelse över hur sjukhusparken används av olika målgrupper.

För barnperspektivet har Locum själva kontaktat två av de vårdverksamheter som har hand om barn, Logopederna samt Öron, Näsa,

Halskliniken för att få en uppfattning om hur sjukhusområdet används och upplevs av deras patienter och besökare som är barn.

Skolor och förskolor i närområdet utgör en sekundär målgrupp då de nyttjar sjukhusparken i sin pedagogiska verksamhet. Därför har dialoger genomförts med personal på närliggande skolor som en del i att kartlägga barnperspektivet. Dialogen har skett i form av en telefonintervju med biträdande rektor på Kevingeskolan. Dialog har även förts via mejl med rektor på Stocksundskolan, rektor på Kevinge förskola samt Vd:n på S2H förskolor som infattar Charlottenbergs förskola. Syftet med intervjuerna var att förstå hur skolan och förskolorna använder och upplever sjukhusparken i sin pedagogiska verksamhet.

Då ingen dialog har genomförts direkt med barn inkluderar barnkonsekvensanalysen endast barnperspektivet och inte barnens perspektiv.

2.4 Tyréns bedömningsmatris för SKA & BKA

Metoden i denna analys har inspirerats av Malmö stads matris för socialt hållbar stadsutveckling, Göteborgs stads manual för SKA och Stockholms stads vägledning för Integrerade barnkonsekvensanalyser. Då Danderyds sjukhus utgör en vårdmiljö har analysfaktorerna i vissa fall modifierats för att fånga upp de specifika målgrupperna och behov som finns inom planområdet.

Metoden utgår från sex sociala värden vilka ska motsvara de värden som bör eftersträvas för att bidra till en stadsutveckling som är socialt hållbar och tar hänsyn till barnperspektivet. De sex sociala värdena är; vardagsliv, sammanhållning, identitet, trygghet, rekreation och hälsa. Eftersom sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser har gemensamma frågeställningar används samma sociala värden för de båda analyserna. Barnperspektivet kan ses som en fördjupning av det mer övergripande sociala hållbarhetsperspektivet och lyfts fram specifik för de sex sociala värden som analyseras i rapporten. I Tabell 1 ges en kort beskrivning av de sociala värdena och exempel på analysfaktorer kopplat till dessa.

Tabell 1. Tyréns matris över sociala värden.

SOCIALA VÄRDEN	BESKRIVNING	ANALYSFAKTORER
VARDAGSLIV	Vardagsliv handlar om att ha möjlighet att enkelt och säkert kunna ta sig till viktiga målpunkter i vardagen oavsett färdmedel eller individuella faktorer som ålder, kön, eller funktionsvariation.	• Tillgänglighet med gång, cykel och kollektivtrafik • Tillgänglighet för personer med funktionsvariation • Tillgång till viktiga målpunkter så som service, skola, arbetsplatser, lekplatser och rekreationsområden
SAMMANHÅLLNING	Aspekten sammanhållning behandlar områdets förutsättningar att fungera för flera olika målgrupper och möjliggöra möten mellan grupper i samhället.	• Barriäreffekter i den fysiska miljön • Mötesplatser som lockar olika typer av målgrupper och placering av dessa
IDENTITET	Denna aspekt hanterar vad som utmärker området såväl ur ett inifrånperspektiv som ur ett utifrånperspektiv.	• Faktorer som särskiljer bebyggelsen i planområdet gällande arkitektur och struktur • Planområdets identitet i förhållande till andra områden
TRYGGHET	Denna aspekt behandlar hur den fysiska miljön påverkar trafiksäkerhet och trygghet för olika målgrupper.	• Orienterbarhet • Siktlinjer • Belysning
HÄLSA	Aspekten hälsa hanterar rätten till en hälsosam livsmiljö.	• Bullernivåer • Solljusförhållanden • Luftkvalitet • Utomhusmiljöer för rehabilitering och läkande
REKREATION	Rekreation handlar om tillgången till kvalitativa utomhusmiljöer som främjar lek, rekreation och fysisk aktivitet.	• Tillgång, avstånd och utformning av rekreativa gröna miljöer

2.5 Avgränsningar

Geografiskt avgränsas utredningen till planområdet samt närområdet (se figur 1).

Konsekvensbedömningen utgår från en utveckling som motsvarar planförslagets illustrationsplan. Sociala konsekvenser och barnkonsekvenser kopplat till byggsleden ingår inte i analysen.

Tematisk avgränsning innefattar sociala värden som påverkas av den fysiska planeringen. Dessa är sammanfattade i Tyréns analysmatris (se Tabell 1).

3 Nuläge och konsekvensanalys

I detta kapitel beskrivs nuläget för planområdet samt sociala konsekvenser och barnkonsekvenser av planförslaget. Nuläge och konsekvensanalys beskrivs under följande teman: vardagsliv, sammanhållning, identitet, trygghet, rekreation och hälsa.

3.1 Vardagsliv

Vardagsliv handlar om att ha möjlighet att enkelt och säkert kunna ta sig till viktiga målpunkter i vardagen oavsett färdmedel eller individuella faktorer som ålder, kön eller funktionsvariation.

Nuläge

Planområdet ligger 7 km norr om centrala Stockholm, i Danderyds kommun, cirka 700 meter från Mörby Centrum, som är kommuncentrum och den närmsta kommersiella noden. I närheten av planområdet finns flera skolor och förskolor samt natur och rekreationsområden (se målpunktskarta i figur 5).

En stor del av planområdet utgörs av sjukhusparken. Sjukhusparkens syfte är att bidra till vårdverksamheten genom att erbjuda natursköna, rekreativa platser där patienter och sjukhuspersonal kan återhämta sig. Parken är dock även tillgänglig för allmänheten. I nuläget fungerar den som en målpunkt för såväl vårdpersonal och patienter som för skolor, förskolor och för allmänheten. I nuläget är parken något osammanhängande i sin utformning och störs delvis av biltrafik till markparkering i och i utkanten av parken.

Planområdet har en strategisk placering i anslutning till tunnelbanans röda linje, bussterminal, Roslagsbanan och E18 vilket innebär goda förutsättningar för ett fungerande vardagsliv för besökare, boende samt verka i området. Tillgängligheten till kollektivtrafik är mycket god, men kopplingarna till den är svåröverblickad i det långsträckta och trafikdominerade angöringsområdet öster om sjukhuset.

Trafiklandskapet öster om planområdet med E18 och dess trafikplatser utgör en stor barriär mellan sjukhusområdet och bostadsområdena i Stocksund. För att som fotgängare eller cyklist i denna bilcentrerade infrastruktur korsa barriären finns en GC-väg som leds i ett antal tunnlar under E18 och dess på- och avfarter.

Det regionala cykelstråket som löper längs med sjukhuset i nord-sydlig riktning har brister avseende bredd, separation mellan gående-cyklister samt korsningar med stora flöden fotgängare och cyklister.

I gällande översiktsplan för Danderyd finns dock planer som skulle innebära stora förbättringar för framkomligheten kring Danderyds sjukhus genom utvecklingen av "Knutpunkt Danderyd". Planerna för Knutpunkt Danderyd innefattar Sjukhusområdet och ett större område öster om Norrtäljevägen. Vid Knutpunkt Danderyd ser kommunen möjlighet att skapa plats för och utveckla näringslivsverksamheter kopplade till exempelvis vårdsektorn. Möjligheten att överdäcka och tunnelförlägga väg E18 ska, enligt översiktsplanen, utredas liksom möjligheten att utveckla knutpunkten för kollektivtrafik och skapa ett tydligt resecentrum. Det finns även planer på en ny cykelsträckning längs med den östra gränsen för planområdet som en del av en ny snabbcykelväg från Arninge i Täby kommun, via Danderyds sjukhus och in mot Stockholm city.

En utmaning gällande tillgängligheten i området är kopplad till den varierade topografin. Mellan sjukhusområdet och Edsviken är det en brant sluttning. Det är även en brant nivåskillnad mot Mörby C från sjukhusområdet som kan innebära en barriär för exempelvis rullstolsbundna även om det finns kollektivtrafik att tillgå.

För att tillgodose tillgänglighet till sjukhuset för personer med funktionsnedsättning finns det platser för färdtjänsttransporter och parkering för rörelsehindrade i anslutning till samtliga entréer. I nära anslutning till huvudentrén finns även en omkring 90 meter lång sträcka för taxiuppställning. Utanför huvudentrén löper en allé för gående med flertalet sittgrupper med parkbänkar som utgör möjligheter till vila.

Figur 4. Väg mot huvudentrén till Danderyds sjukhus.

Inom den gällande detaljplanen utförs vissa förbättringar sett till tillgänglighet. Den nuvarande placeringen med helikopterplatta vid Edsviken flyttas till ny placering på byggnad 61. I samband med detta kommer åtgärder som förbättrar tillgängligheten längs strandpromenaden vidtas. Åtgärderna är alltså inte en konsekvens av detta detaljplaneförslag men kan väntas leda till förbättrad tillgänglighet längst med strandpromenaden som ingår i detaljplaneområdet.

Barnperspektivet

I nuläget är det fyra verksamheter inom Danderyds sjukhus som erbjuder vård för barn: Logopederna, Stockholms centrum för ätstörningar, Öron, Näsa, Hals (ÖNH-kliniken) samt Närakuten.

Stockholms centrum för ätstörningar erbjuder heldygnsvård för barn och unga och deras familjer. Avdelningen har 14 vårdplatser och ligger på entrévägen 6, våning 4.

Närakuten riktar sig till både barn och vuxna och ligger på entrévägen 6 våning 3.

Logopedkliniken på Danderyds sjukhus är den största logopedkliniken i Sverige. Kliniken erbjuder endast öppenvård där barnen är på sjukhuset från 30 minuter till hela dagar men aldrig över natten eller helger.

ÖNH-kliniken omfattar mottagning och dagkirurgi för både barn och vuxna ligger på entrévägen 2.

Dialog har förts med sjukhuspersonal på Logopedkliniken samt ÖNH-kliniken via Locum för att få kännedom om hur barn som besöker klinikerna använder och upplever sjukhusområdet.

I nuläget fungerar sjukhusområdet mestadels som en transportsträcka mellan buss eller tunnelbanan och den klinik som ska besökas. De mest använda delarna av området är entréhallen och vägen till Rygggradsvägen samt Café, restauranger och Pressbyrån, där många barn inhandlar lunch eller fika under sitt besök.

Ett önskemål som lyftes av så väl Logopedkliniken som ÖNH-kliniken var att det skulle vara önskvärt med någon form av lekplats där patienter som kommer tidigt skulle kunna leka medan de väntar eller där medföljande syskon kan leka under exempelvis en pågående operation.

Danderyds sjukhus är även en målpunkt för barn i skolor och förskolor i närområdet på grund av sjukhusparken. I närområdet finns fyra förskolor och tre grundskolor, Stocksundskolan F-6 med ca 500 elever samt fritidshem, Mörbyskolan 7–9 med ca 500 elever samt Kevingskolan F-6 med ca 215 elever. De använder parken för bland annat idrott, bad, rekreation och pedagogisk verksamhet.

I Kevingskolan finns tre anpassade klasser där många av eleverna är beroende av rullator eller rullstol. De brukar besöka sjukhusparken med specialklasserna och har noterat att det finns vissa problem gällande tillgänglighet. Det område som upplevs som mest svårframkomligt är den lilla udden som går ut vid helikopterplattan där det finns stenar och andra hinder som försvårar framkomligheten med rullstol och rullator.

Det finns inga delar av sjukhusområdets utemiljöer som tydligt riktar sig till barn genom lekutrustning eller gestaltning.

Figur 5. Målpunktskarta för barn och unga (planområdet inom röd heldragen linje).

Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget innebär att sjukhusområdet kommer att bli mer lättorienterat och framkomligt för såväl bilister som cyklister och gående genom tydligare gatustruktur och minskad biltrafik. Det tillkommande lokala cykelstråket genom området ökar trafiksäkerheten och orienterbarheten för cyklister och förbättrar tillgängligheten till de rekreativa miljöerna i väst.

Barriäreffekten av E-18 kvarstår då vägen inte ingår i planområdet. Väghållare för E18 är Trafikverket. De genomför för närvarande en åtgärdsvalsstudie för E18 som beräknas vara klar 2025, med utgångspunkten kapacitets- och trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Det är därmed möjligt att förbättringsåtgärder kommer att genomföras även om det inte sker som en del av detaljplanen.

Planförslagets övergripande struktur med det nya genombrottet genom sjukhusområdet, utvecklad infartsgata i söder samt sjukhusets nya frontlinje, med framskjuten huvudentré, skapar dock förutsättningar för en sammanvävd stadsstruktur vid en eventuell framtida utveckling av trafiklandskapet.

Framkomlighet till och från området med kollektivtrafik är oförändrat.

Tillgängligheten till sjukhusparken förbättras genom det nya genombrottet genom sjukhusområdet och underlättar flöden mellan sjukhusets entrésida och sjukhusparken. Tillgängligheten förbättras även i parken genom att

befintliga markparkeringar försvinner. Tillgängligheten längst med strandpromenaderna för personer med rullstol och rullator kommer också att förbättras genom tillgänglighetsanpassningar som görs inom ramen för den befintliga detaljplanen. Det sistnämnda sker alltså inte som en konsekvens av detta planförslag.

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning bör beaktas i kommande skeden. I och med områdets plana förhållanden är förutsättningarna goda för positiva konsekvenser för tillgängligheten. Det är dock viktigt att arbeta aktivt med att minska hinder och se över lutningar och rampningar så att det stämmer med rådande rekommendationer (ALM) och att de inte innebär orimliga omvägar för personer med funktionsnedsättning vilket då blir diskriminerande.

Barnperspektivet

Samma konsekvenser som beskrivits ovan gäller även ur ett barnperspektiv. De positiva konsekvenserna med förbättrad tillgänglighet för gång och cykeltrafik inom sjukhusområdet kan dock ses som särskilt viktiga för barn, detta då barn är begränsade till dessa trafikslag samt kollektivtrafik för att kunna ta sig självständigt till sina målpunkter (även om de flesta tar sig till sjukhuset med vuxet sällskap).

För att tillgodose behovet av lekmöjligheter för barn som exempelvis anländer i god tid innan sina bokade besök eller för medföljande syskon bör möjligheten att utforma ett eller ett par lektrum inom sjukhusbyggnaderna undersökas i senare planeringsskeden.

3.2 Sammanhållning

Aspekten sammanhållning behandlar områdets förutsättningar att fungera för flera olika målgrupper och möjliggöra möten mellan olika grupper i samhället.

Nuläge

Sjukhuset är områdets målpunkt och dess ytor och utemiljöer utgör mötesplatser för personal och besökare ur alla samhällsgrupper. Förutom sjukhusverksamheten finns kiosk, apotek, restaurang, kafé och klädbutik i sjukhusets lokaler.

De västra delarna av planområdet är populära utifrån sina rekreationella värden. Strandpromenaden och utegymmet utgör målpunkter ur denna aspekt, vilket skapar förutsättningar för möten och sammanhållning.

Trafiklandskapet öster om planområdet med Mörbygårdsvägen, E18 med dess påfarter och avfarter och Roslagsbanan utgör en barriär mellan planområdet och bostadsområdena i det socioekonomiskt starka Stocksund och Djursholm. Detta försämrar förutsättningarna för möten och rörelse mellan områdena.

Själva sjukhusområdet bidrar också till en barriäreffekt i den öst-västliga riktningen då fasaderna är långa och slutna. Rygggradsvägen är den enda tydliga tvärgående kopplingen genom sjukhusområdet och utgör därmed ett viktigt stråk för rörelsen mellan den västra och östra sidan. Då det saknas andra tydliga kopplingar leder Rygggradsvägen olika slags trafikanter. Detta är problematiskt då vägen i första hand ska fylla funktionen som ambulansinfart. Den blandade trafiken riskerar att hindra framkomligheten för ambulanserna och kan innebära minskad trafiksäkerhet för besökare som använder kopplingen för att ta sig igenom området.

Barnperspektivet

Det saknas underlag för om- och i så fall hur sjukhuset och sjukhusparken fungerar som mötesplats för barn som vårdas på sjukhuset. Sjukhusparken fungerar dock som en mötesplats för barn i olika åldrar från närområdet. Den används inom skol- och förskoleverksamheten och av barn och föräldrar på fritiden för fotboll, brännboll och andra lekar samt för att ha picknick i parken och umgås.

Konsekvenser av planförslaget

I och med att sjukhusområdet växer och utvecklas kommer sjukhuset bli en ännu starkare målpunkt. Sjukhusparken utvecklas och blir mer tillgänglig vilket kommer att göra den mer attraktiv som mötesplats för alla användargrupper.

Även om E-18 fortsatt kommer att utgöra en barriär skapar planförslaget förutsättningar för en sammanvävd stadsstruktur vid en eventuell framtida utveckling av trafiklandskapet. Planförslaget visar två större genombrott genom sjukhusområdet som möjliggör flödesseparering och god kommunikation till alla sjukhusets delar. Den nya samt den förstärkta kopplingen underlättar rörelser tvärs området och minskar barriäreffekten som sjukhusbyggnaderna idag utgör i öst-västlig riktning.

De tillkommande infarterna kommer också att omfördela trafikflödet på Mörbygårdsvägen och avlasta den centrala huvudinfarten. Slutligen innebär de nya infarterna att Rygggradsvägen avlastas vilket leder till än säkrare trafiksituation och bättre framkomlighet för ambulanserna.

Enligt planförslag skapas nya välordnade utemiljöer i entrézonen och runt omkring i området samt inom gatustrukturen som skapar en högre attraktivitet än nuläget kan erbjuda. Detta innebär att det finns fler och bättre förutsättningar för att möten ska ske mellan människor i området.

Barnperspektivet

Planförslaget bedöms inte ha någon påverkan på sjukhusparken som mötesplats för barn då inga möjligheter till sociala aktiviteter försvinner. Inom planförslaget ryms dock möjligheter till utvecklad miljö för barn. Det vore önskvärt att, i senare skede, tillföra någon eller några platser i parken med lekmöjligheter och gestaltning som tilltalar barn där de kan mötas och känna sig välkomna. Detta gäller framför allt barn som vårdas på sjukhuset eller besöker en anhörig, då parken i första hand är till för vården.

3.3 Identitet

Denna aspekt hanterar vad som utmärker området såväl ur ett inifrånperspektiv som ur ett utifrånperspektiv.

Nuläge

Planområdet präglas av den storskaliga sjukhusbebyggelsen som på 1950- och 60-talet stack ut med sin moderna högkvalitativa arkitektur. De stora byggnaderna utgör ett landmärke långt bortanför planområdet. Området är ur kulturmiljöperspektiv mycket välplanerat sett till byggnadernas enhetlighet och den höga ambitionen avseende anpassning till natur och tillskapande av gröna miljöer. Olika innergårdar har haft olika teman anpassat efter behov inom sjukhusverksamheten varav vissa finns kvar i varierande utsträckning.

Den forna jordbruksanvändningen som syns genom sparade upphöjda ekar och annan vegetation är identitetsskapande för grönområdet.

Figur 6. Flygbild över sjukhusområdet. Källa: Locum.

Barnperspektivet

Inom planområdet finns inget särskilt identifierat som kan anses identitetsskapande ur ett barnperspektiv.

Konsekvenser av planförslaget

Sjukhusets identitet som en plats mellan stad och natur stärks genom att gränserna mellan entrézon, bebyggelse och park förtydligas. Entrézonen blir mer tillgänglig och inbjudande med en framskjuten entré och mindre biltrafik. Byggnadsmassan förtätas och görs mer stadsmässig samtidigt

som parken renodlas genom att parkeringsytorna försvinner och ersätts med gröna och blå strukturer.

Enligt planförslaget kommer sjukhusparken tillgängliggöras och utvecklas med läkande miljöer som inspireras av sjukhusets kulturhistoria, vilket bedöms ha positiva effekter för sjukhusets identitet.

Utifrån planförslagets illustrerade volymsskisser har inga negativa konsekvenser avseende identitet kunnat identifieras. Men då identitet är något subjektivt rekommenderas att en dialog genomförs, i senare planeringsskede, med personal och eventuellt patienter om hur sjukhusområdet och dess identitet uppfattas. Syftet skulle vara att få djupare förståelse för vad som eventuellt är viktigt att bevara för att inte påverka identiteten negativt samt hur positiva aspekter av sjukhusets identitet kan förstärkas.

Barnperspektivet

Inom planen innebär ingen förändring som påverkar aspekten identitet specifikt ur ett barnperspektiv.

3.4 Trygghet

Denna aspekt behandlar hur den fysiska miljön påverkar trafiksäkerhet och trygghet för olika målgrupper.

Nuläge

I den digitala medborgardialog som genomförts inom ramen för Danderyds Översiktsplan har de allra flesta svarande markerat otrygga platser längs med Mörbygårdsvägen (se linje D på kartan i figur 7) och bussterminalen/tunnelbanenedgångarna och dess av- och påfarter (se punkt A, B och C i figur 7). De främsta anledningarna till detta har med belysning att göra och att det är för få människor som rör sig på dessa platser. Flera personer beskriver också trafiklandskapet längs med E18 och Mörbygårdsvägen som bullrigt och otryggt samt gångtunnlarna som långa otrygga omvägar.

Figur 7. Karta över otrygga platser enligt medborgardialog och skoldialog. Plangräns inom vit heldragen linje.

Gaturummet inom sjukhusområdet är ofta smalt och flera trafikanter samsas på samma yta vilket kan upplevas som särskilt otryggt för sårbara besökare.

Det finns behov av åtgärder för förbättrad säkerhet och tydlighet i gångförbindelsen mellan sjukhuset och Mörby station, öster om planområdet. Obevakade övergångsställen vid möten med både cykel- och biltrafik inom sjukhusområdet ökar risken för trafikolyckor och farliga situationer för både fotgängare, cyklister och bilförare. Det regionala cykelstråket längs med sjukhusområdet har bristande standard avseende stråkets bredd, separation av gående och cyklister, samt korsningar med större fotgängarflöden. Detta leder till ökad risk för konflikter mellan fotgängare och cyklister.

En annan faktor som påverkar tryggheten negativt i sjukhusområdet är att det är svårorienterat. Tunnelbanan och bussterminalen har nära anslutning till sjukhuset, men huvudentrén ligger indragen i förhållande till övriga bebyggelsefasader och är inte synlig från de södra delarna av parkeringen och Rygggradsvägen som är den huvudsakliga infarten. Det betyder att entrén ligger dold för besökarna som kommer med buss eller gående och cyklande söderifrån vilket försvårar orienterbarheten och platsförståelsen. Det är även svårt att orientera sig efter de gator som finns då flera är

återvändsgator. Något som bidrar positivt till orienterbarheten är dock trädallén som är lätt att känna igen och leder gående fram till Huvudentrén.

Barnperspektivet

Gemensamt för Logopederna och ÖNH-kliniken som har hand om barn är att orienterbarheten och skyltningen för att hitta till klinikerna är bristande. För logopedkliniken anges att många har missat skylten till kliniken. För ÖNH-kliniken anges att det är svårt för patienter att hitta mellan mottagningen på plan två till operationssalen på plan fem. Som en tillfällig lösning skriver de ut egna vägbeskrivningar till patienterna. Att inte hitta dit man ska kan leda till stress och oro för barnen och riskerar att påverka vårdupplevelsen negativt.

Enligt dialogundersökningen med skolorna och förskolorna upplevs sjukhusområdet som tryggt generellt sett. En situation som krävt att personalen hållt extra uppsikt har varit när de gått med skolklasserna via personalparkeringen (markerat som E i figur 7).

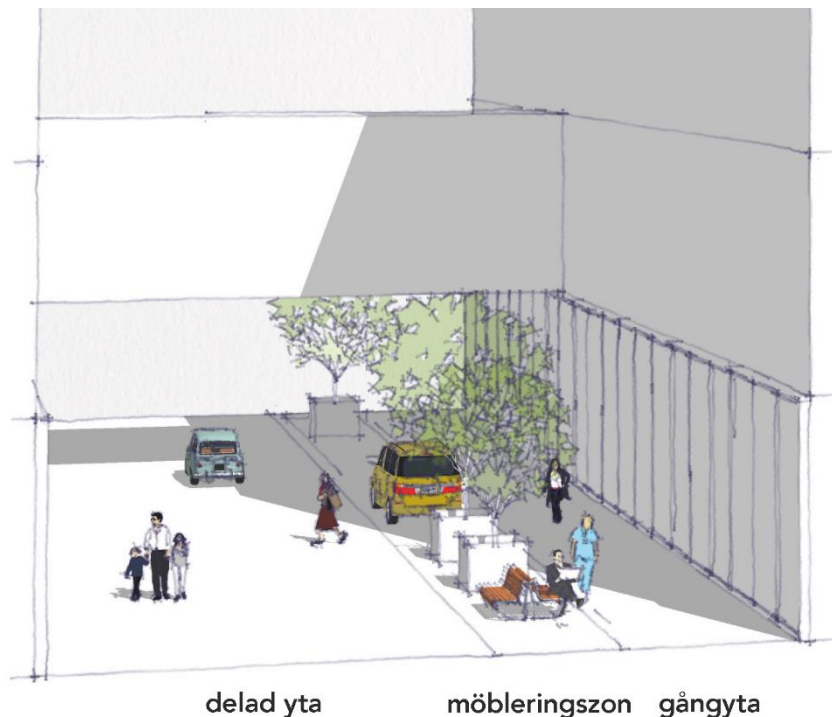
Konsekvenser av planförslaget

I planförslaget, till skillnad från dagsläget, löper fasaderna i entréområde i gemensam linje vilket underlättar orienterbarheten avsevärt. Gatustrukturen är tydligare, med fler genomgående, sammankopplade gator och färre återvändsgränder, vilket också bidrar positivt till orienterbarheten. I planförslaget föreslås också olika teman på vegetationen för de olika gatorna vilket skulle stärka orienterbarheten ytterligare.

Ny byggnad för vård, gods och logistik innebär något ökade trafikvolymen på Mörbygårdsvägen och vidare på Skogsslingan och Entrévägen. Konsekvensen bedöms dock som försumbar då framkomligheten påverkas ytters marginellt och bullernivåer från biltrafiken inte bedöms öka.

En del av planens gator är gångfartsgator. Dessa har en separerad gångyta enbart för fotgängare, en möbleringzon och en delad yta (även kallat shared space) där fotgängare, cyklister och fordon samsas. "Shared space" kan upplevas otryggt för grupperna barn, personer med synnedsättning, samt personer med kognitiv funktionsnedsättning enligt Boverkets föreskrifter ALM2. I föreskrifterna rekommenderas därför separata zoner för olika trafikslag. Då biltrafiken på den delade ytan kommer att vara lågintensiv med hastigheter på gåendes villkor samt då det finns en separat zon för gående bedöms risken för otrygghet som låg. Med tanke på att platsen utgör en sjukhusmiljö bör dock särskild hänsyn

tas till sårbara grupper. Gatukaraktär ska väljas utifrån situation och analyser av trafik är väsentlig i senare skeden.

Figur 8. Principer för gatusektion gångfartsgata.

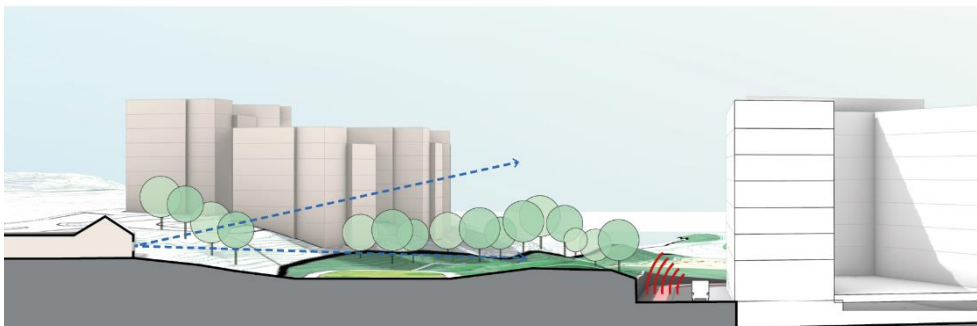
Barnperspektivet

Förbättringarna sett till överblickbarhet och orienterbarhet i området, som planförslaget leder till, gynnar barn särskilt mycket då det kan vara en avgörande faktor för att barn ska kunna och våga röra sig självständigt i sjukhusområdet.

En viktig aspekt i kommande planeringsskeden kommer att vara att se över orienterbarheten även inom sjukhusbyggnaderna. Förslagsvis kan vägen till de avdelningar som har hand om barn använda sig av särskilda skyltar eller markeringar med barnvänligt motiv för att underlätta orienteringen och samtidigt få barnen att känna sig välkomna.

Barn som går på Charlottenbergs förskola kan uppleva en något ökad frekvens av trafik i och med placeringen av den nya byggnaden för vård, gods och logistik. Konsekvensen bedöms dock som obetydlig då infarten till godsmottagningen ligger nedsänkt från förskolans nivå och avskilt av den bevarade gröna knallen (se figur 9). Bullernivåerna från biltrafiken beräknas bli oförändrad.¹

¹Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

Figur 9. Nivåskillnad mellan Charlottenbergs förskola till vänster och den planerade ny byggnaden för vård, gods och logistik.

Barn är en av de grupper som, generellt sätt, riskerar att uppleva otrygghet på "shared space" ytor. Detta beror på att barn har svårigheter att sprida uppmärksamheten som begränsas av syn- och hörselutveckling, vilket gör att trafiksystem som är komplexa och där det inte framgår tydligt vilken yta som är avsedd för vilket trafikslag kan innebära otrygghet samt ett riskfyllt beteende.² Gångfartsgatorna som innefattar en sektion med Shared space är endast tänkta att användas som gatukaraktär i de situationer där det inte bedöms utgöra en risk för barns trygghet. Detta säkerställs igenom fortsatta utredningar i senare skede.

3.5 Rekreation

Rekreation handlar om tillgången till kvalitativa utomhusmiljöer som främjar lek, rekreation och fysisk aktivitet.

Nuläge

Den del av sjukhusparken som ansluter mot Edsviken utgörs av rekreativa strandpromenader och vackra naturmiljöer som angränsar till Kevinge strand, Stockholms Golfbana i norr och till ett skogsområde i söder. Kombinationen av grönska, öppna ytor och kontakt med vattnet ger höga rekreativa värden.

Strandpromenaderna är enligt medborgardialoger som genomförts i samband med framtagande av översiktsplanen 2022 populära gång- och cykelstråk. Längs med strandpromenaden finns parkbänkar och partier med klippor samt en liten strand med en brygga som används som

² Trafikverket (2010). Attraktiva stadsrum för alla – Shared space. 2010:122. ISBN: 978-91-7467-097-4
Trafikverket (2015) Barns mognad och trafikbeteende. <https://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/Trafiksakerhet/barn-och-unga-i-trafiken/barn-och-narsamhalle/Fakta-om-barn-och-trafik/Barns-mognad-och-trafikbeteende/> [hämtad 2020-03-27]

badplats av allmänheten. Invid räddningstjänstens lokaler på Handledsvägen finns ett utegym som kan stimulera till fysisk aktivitet. Utrymmet är öppet för allmänheten men riktar sig i första hand till sjukhuspersonalen. Likaså finns det uppställda fotbollsmål på den stora gräsytan.

Enligt Locum används sjukhusparken av sjukhuspersonalen för att, bland annat äta lunch ute och delta i gemensamma aktiviteter. Bryggan med sittplatser vid vattnet är en särskilt populär plats där personalen brukar sitta och äta lunch. Det finns ett fåtal iordningställda grillplatser i sjukhusparken som, liksom de öppna gräsytorna, inbjuder till mat och umgänge i naturen för alla besökare.

Barnperspektivet

Enligt intervju med biträdande rektor på Kevingskolan används området regelbundet av skolan för rekreation.

Även Charlottenbergs förskola använder sjukhusparken varje vecka för, bland annat, lek och bollskola. De uppskattar de stora öppna ytorna som uppmanar till spontan lek och spring, i övrigt riktas parken inte direkt till aktiviteter för barn.

Figur 10. Mindre parkrum i nordvästra delen av sjukhusparken är en populär lunchplats för sjukhuspersonalen.

Figur 11. Öppen gräsyta söder om sjukhuset används av flertalet skolor och förskolor för idrottsaktiviteter och rekreation.

Konsekvenser av planförslaget

Då den föreslagna nya bebyggelsen hålls samlad i anslutning till nuvarande byggnader är det mycket lite grönyta som tas i anspråk. Därmed bedöms bebyggelsen ha en obetydande påverkan för de rekreativa värdena på platsen.

Den föreslagna utvecklingen av sjukhusparken med dagvattenhantering i öppna dammar, diken och ängsmark har en positiv påverkan för rekreationsmöjligheterna då den ger ett rikare utbud av målpunkter och promenadvägar samt kan stärka de rekreativa kvaliteterna. Planförslaget bidrar dessutom till en minskning av biltrafiken på platsen när markparkeringarna avvecklas och lämnar plats för grönska.

I planförslaget finns möjlighet till utveckling av yttre läkande miljöer, men några specificerade platser i parken är inte utsatta.

Platser som tydligt riktar sig till personal, patienter och besökare bör anläggas nära sjukhuset för att öka tillgängligheten då personalen har begränsat med tid och patienter kan vara för sjuka för att kunna ta sig längre sträckor. För att innergårdarna till sjukhuset ska kunna bidra med höga rekreativa värden för personal och patienter rekommenderas att goda solljusförhållanden bevakas noga i utformningen av gårdarna.

Den utökade verksamheten och fler boende i närområdet, i och med bostadsutvecklingen i Östra Mörbylund, väntas leda till en högre användning av sjukhusparken. Detta är positivt på så sätt att de rekreativa värdena kommer fler till gagn men negativt på så sett att det kommer att innebära ökat slitage och potentiella intressekonflikter kopplat till olika rekreativa värden. Det kan exempelvis gälla behov av ro och återhämtning och möjligheter till fysiska aktiviteter. Det kommer därför att bli viktigt att tydliggöra syftet med olika delar av parken. Delar som tydligt riktar sig till personal eller patienter rekommenderas ges en privat eller halvprivat karaktär i likhet med Sinnenas trädgård.

Barnperspektivet

När vården utökas och fler bostäder och arbetsplatser tillkommer i enlighet med den Regionala utvecklingsplanen finns det risk att intressekonflikter uppstår mellan skolornas nyttjande av sjukhusparken och parkens primära syfte att fungera för patienterna. I dessa fall måste patienternas behov prioriteras. Förslagsvis förs en dialog mellan skolverksamheterna och sjukhusförvaltningen kring parkens nyttjande. Mycket av skolornas aktiviteter bör kunna förläggas till andra grönområden i närheten utan större konsekvenser. Om någon prioritet ska göras mellan skolverksamheterna bör Charlottenbergs förskola samt specialklasserna på Kevingskolan prioriteras då små barn samt barn med rörelsehinder blir mer avståndskänsliga och inte har samma möjligheter att utnyttja grönområden längre bort.

För att tillgodose behovet av rekreativa platser för barn som vårdas på sjukhuset eller besöker en anhörig rekommenderas att någon del av sjukhusparken gestaltas särskilt för att tilltala barn. En del som riktar sig till barn rekommenderas innehålla möjligheter till både vila och lek samt möjligheter till sol och skugga. Det är dock viktigt att platsen ges en sådan utformning och placering att den inte tillkommer på bekostnad av andra patienters integritet och rätt till rofyllda yttre läkande miljöer.

3.6 Hälsa

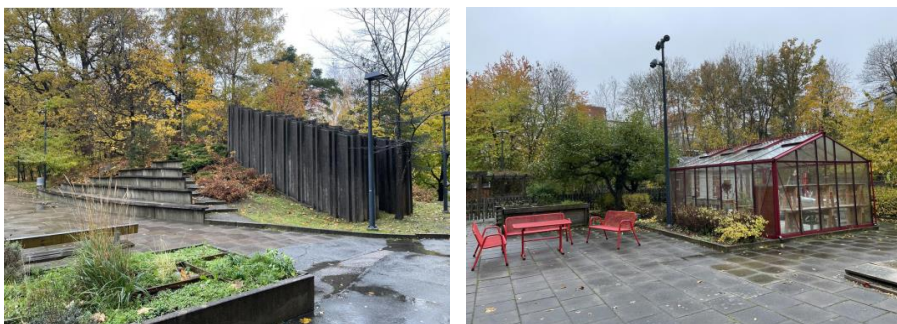
Hälsa handlar här om rätten till en hälsosam livsmiljö med god ljud- och luftkvalitet samt möjlighet till fysisk aktivitet, vila och återhämtning.

Nuläge

Vad gäller luftkvalitet bedöms planområdet över lag ha god luftkvalitet, det vill säga E18 påverkar inte planområdet negativt.

Trafiklandskapet i öster med E18 och dess trafikplatser präglas av höga bullernivåer. Helikopterplattan medför tillfälliga höga ljudnivåer över sjukhusområdet.

Gällande läkande miljöer inom sjukhusområdet finns Sinnenas trädgård som används för terapeutisk, rehabiliterande verksamhet av psykiatrin. Trädgården går att komma in i som privatperson men är avsedd för patienter.

Figur 12. Sinnenas trädgård, läkande trädgård som används av psykiatrin.

Barnperspektivet

Sjukhusparken används för idrottsdagar av Kevingskolan, Stocksundskolan och Mörbyskolan. Bland annat hålls två olika lopp årligen i sjukhusparken samt skogsområdet som ansluter till parken i norr. Möjligheten till stora öppna ytor ses som en stor tillgång för att främja fysisk aktivitet hos barnen.

Charlottenbergs förskola påverkas av buller från helikoptertrafiken till Sjukhuset. Bullernivåerna blir särskilt höga när flygväg sydöst nyttjas, då uppnås nivåer om 80–85 dBA vid Charlottenbergs förskola.³ När inga helikopterflygningar förekommer varierar bullernivåerna vid förskolan mellan 45–60 dBA.⁴

Enligt Boverkets riktlinjer för förskoleverksamhet bör ljudnivåer inte överstiga 55 dBA⁵. Officiella riktlinjer för maximal ljudnivå vid förskolor saknas men enligt Boverket bör de vara likvärdiga riktlinjerna för bostäder, vilket innebär att ljudnivån inte får överstiga 70 dBA.⁶ Höga ljudnivåer har visat sig ha en negativ påverkan på barns språkutveckling och

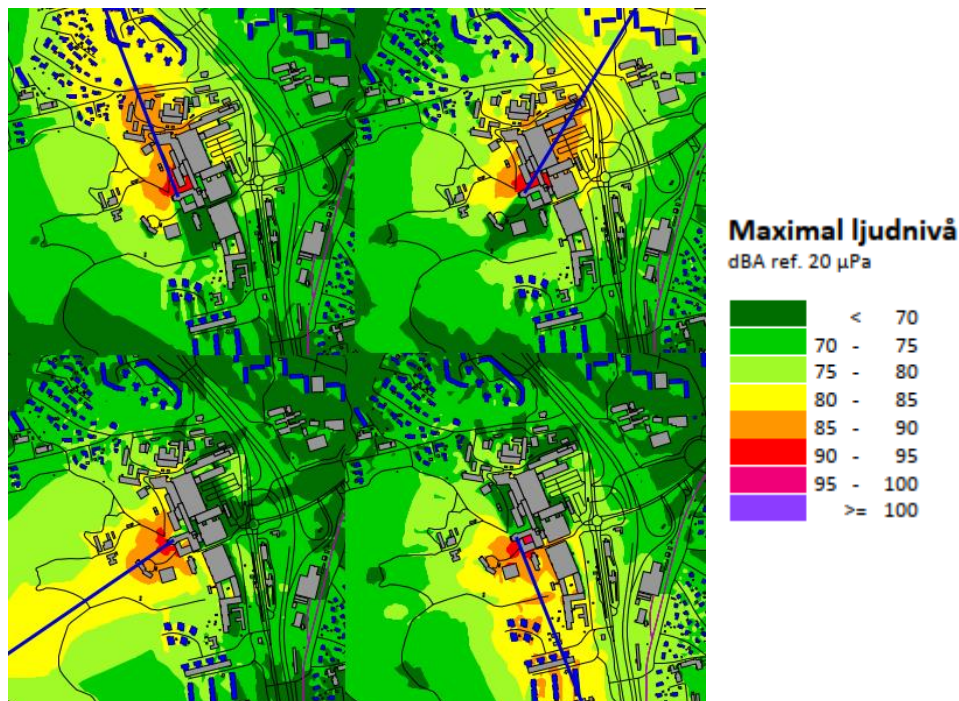
³ Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

⁴ Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

⁵ Boverket, 2015:8. Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö

⁶ Boverket, 2015:8. Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö

koncentrationsförmåga. Barn löper också högre risk än vuxna att drabbas av hörselskador vid höga ljudvolymmer.⁷

Figur 13. Visar de fyra olika flygvägarna för helikopter, samt maximal ljudnivå av dessa. Källa: WSP Rapport Danderyds sjukhus, ny helikopterflygplats på BY 61.

Konsekvenser av planförslaget

Luftkvaliteten bedöms inte påverkas av planförslaget. Genomförda beräkningar har påvisat att luftkvaliteten kan förväntas bli något förbättrad gällande NO₂ eller likartad dagens nivåer av PM₁₀ inom området år 2045. Beräkningarna visar även att alla gator inom området kommer klara MKN och miljömålen, men för en del positioner ligger nivåer nära eller tangerar miljömålen⁸.

Sjukhusparken beräknas få ekvivalenta ljudnivåer under 55 dBA⁹ vilket innebär att naturvårdsverket riktlinjer för rekreationsområden i tätort efterlevs.

Sinnenäs trädgård påverkas inte av bebyggelseförslaget. Planförslaget ger möjligheter att utveckla fler läkande trädgårdar i direkt anslutning till vården, se PM Landskap för ytterligare information.

⁷ Folkhälsomyndigheten, 2019, Hälsoeffekter av buller och höga ljudnivåer

⁸ Tyréns (2025) *Luftkvalitet Danderyds sjukhus*.

⁹ Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

Planförslaget skapar ett antal innergårdar som skulle kunna ge möjlighet till utevistelse. Enligt solstudien som gjorts verkar dessa innergårdar dock ha begränsad tillgång till direkt solljus och riskerar därmed bli ganska mörka med ca 1–2 timmar solljus om dagen¹⁰. I sjukhusparken kommer det finnas fortsatt god tillgång till direkt solljus och vegetation som tillhandahåller skugga. Även sjukhusets framsida kommer ha god tillgång till solljus. Både sjukhusparken och framsidan av sjukhuset uppnår de riktvärden för solljustillgång om minst 4–5 timmar som Boverket och Stockholm stads Friyteguide rekommenderar.

Barnperspektivet

Det finns en risk att större evenemang som idrottsdagar kan komma i konflikt med patienters integritet och rätt till rofyllda yttre läkande miljöer. Förslagsvis bör större organiserade skolaktiviteter stämmas av och godkännas av sjukhusförvaltningen. Om idrottsdagar i sjukhusparken innebär en störning för vårdverksamheten bör inte detta innebära några alvarliga konsekvenser för skolbarnens möjligheter till rekreation och motion, då det finns gott om andra grönområden i närområdet.

Bullernivåerna från biltrafiken vid Charlottenbergs förskola påverkas inte av planförslaget och förblir oförändrade¹¹. Flygbuller ökar något till följd av helikopterplattans nya placering när flygväg sydöst används. Det innebär att den maximala ljudnivån stiger från nulägets 80–85 dBA till mellan 80–90 dBA¹². Detta är negativt ur ett barnperspektiv då redan befintliga ljudnivåer riskerar ha en negativ påverkan på barnens hälsa. Helikopterplattan och det bullret som genereras kommer dock redan vara en befintlig bullerkälla när planen går ut på samråd.

¹⁰ &Rundquist (2025) *Danderyds sjukhus planförslag - Solljustillgång utomhus*

¹¹ Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

¹² Tyréns (2025) *Bullerutredning Danderyds sjukhus*

4 Sammanfattning

Planförslaget innebär övervägande positiva konsekvenser för social hållbarhet och barnperspektivet.

Inom kategorin *vardagsliv* bedöms planförslaget leda till positiva konsekvenser genom att tillgängligheten till viktiga målpunkter så som sjukhuset, sjukhusparken och närliggande rekreationsområden förbättras. Detta sker främst genom större tydlighet i gatustrukturen, minskade barriäreffekter av själva sjukhusbyggnaden genom nya passager samt att ett nytt cykelstråk tillkommer. Även orienterbarheten inom sjukhusbyggnaderna bör ses över noga i senare planeringsskeden. Detta gäller särskilt verksamheter som riktar sig till barn.

Inom kategorin *sammanhållning* bedöms planen ha positiva konsekvenser då sjukhusområdet blir en ännu starkare målpunkt i området och sjukhusparken blir en mer tillgänglig och attraktiv mötesplats. Ur ett barnperspektiv bedöms planen inte ha någon påverkan för sammanhållning då inga viktiga målpunkter för barn inom området påverkas eller tillkommer. Dock rekommenderas att en plats som riktar sig till barn genom gestaltning och utformning tillkommer i sjukhusparken. Platsen bör i första hand fungera för barn som vårdas på sjukhuset så att de kan mötas och känna sig välkomna.

För kategorin *identitet* bedöms planen innebära positiva konsekvenser i och med att sjukhusets kulturhistoria lyfts fram i utvecklingen av sjukhusparken samt då sjukhusets identitet som en plats mellan stad och natur förstärks. För att få bättre kännedom om hur personal och eventuellt patienter uppfattar sjukhusets identitet rekommenderas dialog med dessa grupper i senare planeringsskede. Ur ett barnperspektiv har inga specifika positiva eller negativa konsekvenser identifierats.

För kategorin *trygghet* bedöms planen ha övervägande positiva konsekvenser. Detta beror främst på att överblickbarheten och orienterbarheten i planområdet förbättras avsevärt. För att garantera en trygg trafikmiljö för alla måste val av gatukaraktär ske med särskild hänsyn tagen till barn, personer med synnedsättning och kognitiv funktionsnedsättning. Detta kräver fortsatta utredningar i senare skeden.

För kategorin *rekreation* blir konsekvenserna övervägande positiva då befintliga parkeringsytor i sjukhusparken ersätts av dammar och växtlighet. En potentiellt negativ konsekvens av planförslaget är ökat slitage samt potentiella intressekonflikter mellan olika målgrupper och olika reaktiva värden då användarna blir fler. För att minska potentiella intressekonflikter

rekommenderas att ytor som riktas till personal och patienter och syftar till att bidra till lugn och återhämtning ges en mer privat karaktär. Det kan även bli relevant för skolorna i närområdet att stämma av planerade skolaktiviteter i sjukhusparken med sjukhusförvaltningen.

För perspektivet *hälsa* blir konsekvenserna övervägande positiva konsekvenser. Vad gäller luftkvalitet blir värdena bättre eller oförändrade mot nuläget och miljökvalitetsmålen för luft klaras. Vad gäller buller kommer bullernivåerna från verksamhet och trafik förbli liknande som dagsläget. Sjukhusparken och sjukhusets framsida kommer ha fortsatt god tillgång till solljus. För att möjliggöra rekreativa värden på sjukhusets innergårdar rekommenderas att solljusförhållandena bevakas noga.